

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 140 (3004) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 június 24

Magyar sors a magyar földön

A Szövetkezeti és Gazdanap közgyűlésén elmondotta
BÁRCZAY JÁNOS államtitkár

Lassan immár két éve lesz a visszatérés felejthetetlen pillanatának. annak a pillanatnak, amikor a határ nem volt már többé határ, amikor az út sorompója nem volt már többé sorompó, hanem csak egy gyászos emlékü tilalomfa, amit idegen kéz ültetett számára mindig idegen talajba. Kidőlt ez a sorompó, mert fája nem az erdélyi havasokban termett, mert fáját nem magyar föld növelte s mert sorompóvá nem magyar kéz ácsolta. Kidőlt, mert a mi határainkat nem emberi kéz rajzolta, hanem a Teremtő égbenyuló bércekből, széles, hömpölygő folyókból minden időkre alkotta. Kidőltek ezek a határszlopok, mert ez a föld mindig magyar volt, mert mi magyarok verejtékeztünk s ha kellett, véreztünk érte ezer évig. Lehetett volna ez a föld valaha is más, mint magyar? Hiszen apánkat, anyánkat rabolták volna el vele, akik itt porladnak e rögök között s akiknek lelke itt él évszázadok alkotásában. Határsorompókat könnyen fel lehet állítani, határcölöpöket könnyen lehet a földbe verni, különösen idegen hatalom segítségével, de ezer esztendő nem lehet máról-holnapra a történelem lapjáról letörölni, a multat nem lehet meg nem történné tenni, mert ennek a multnak a szelleme, a lelke hazajár, itt van körülöttünk, itt él bennünk, szavunkban, tetteinkben és folytatódni fog unokáinkban is. Ez a mult az, ami erőt ad nekünk s kijelöli feladatainkat, meghatározza létünk célját és szükségességét, mert nem véletlen az Gazdatársaim, hogy a magyarság éli itt a maga küzdelmes életét. Nem véletlen az, hogy mi alkottuk itt ezer évig mindig államot. Nem véletlen az, hogy nekünk kellett a tatár hordákat feltartóztatnunk s hogy nekünk kellett a török rabság másfél évszázados igáját hordoznunk. Nem feladat volt ez Kedves Gazdatársaim, hanem küldetés, küldetés, hogy bástyája legyünk nyugatnak és kardja a keresztény kultúrának és civilizációnak.

A történelem a tanuja, hogy mi ezt a küldetést minden időben vállaltuk s mindig híven teljesítettük. Teljesítettük még akkor is, amikor erőnk a csapások sulya alatt már megfogyatkozott, amikor sokszor a tulerő következtében szinte már reménytelen volt a helyzetünk, de teljesítettük, mert Hunyadi Jánosok, Zrínyi Miklósook, Dobó Istvánok teremték ezen a földön, akik készek voltak inkább meghalni, mintsem a rabigát vállalni. Hősöket termett ez a föld, akik nem kerestek soha megalkuvást, hanem vállalták, ha kellett életük árán is a hősi küzdelmet.

Kedves Gazdatársaim! Nem véletlen az, hogy most erről a történelmi multról emlékeztünk meg. Hiszen multját a nemzetek között is csak az szereti elhallgatni, akinek van mit elhallgatnia. De mégis, nem a kihívó büszkeség, nem a hengegés mondatja velünk ezeket a szavakat, hanem a történelmi sorsnak az a végzetes megismétlődése, ami — mint a történelem során már annyiszor — ismét élet és halál kérdése elé állította nemzetünket.

Nekünk, híven a történelmi multhoz, nem is lehetett más a választás, mint az, amely az életet jelenti a jö-

vőben is számunkra. Súlyos nagy áldozatokat követel meg tőlük ez a küzdelem. de az életért harcolnunk kell. Harcolnunk kell nemcsak a messze idegenben a frontokon, nemcsak karddal, de idehaza a polgári fronton is megfeszített erővel. Ezen a fronton mi, gazdák, valamennyien küzdő katonák vagyunk s mint mindenkinek a hazában, nekünk is áldozatot kell hoznunk a győzelemért.

Az áldozatvállalás mellett nagyok a feladataink is. A háború következtében fokozott szükségletet kell kielégíteni és ezt másképpen nem tudjuk elérni, csak úgy, ha minden erővel

fokozzuk termelésünket.

Sajnos, harmadik éve már rendkívüli időjárás nehezíti meg a gazdasorsot. Sok száraz év után az országot minden átmenet nélkül hatalmas víztömegek árasztották el, ameyeknek elvezetése nagy gondot és még több terhet jelentett és jelent a kormányzatnak. Talán nem lesz érdektelen, ha én, mint árvízvédelmi kormánybiztos, rövid visszajáratást vetek arra a nagy munkára, amit a kormány ezen a téren végzett.

Nálunk a vízrendezési munkálatok a mult század közepén Széchenyi István gróf sürgetésére a Tisza szabályozásával kezdődtek meg. Ezzel kapcsolatban indult meg a Tisza-mentének árvédelmi munkálata is, amit később a Duna-mentének ármentesítése követ. Ezeknek a munkálatoknak a megindítását és végrehajtását annak idején elsősorban közgazdasági érdekek követelték meg, mert az ország

Churchill nem mer hazajönni Amerikából

Gandhi „hagyd el Indiát“ mozgalmat indított az angolok eltávolítására. Szovjet támadással fenyegette Törökországot az USA nagykövete

Rómából jelentik (MTI.): Mint a Popolo di Roma Bernből jelenti, a Bund londoni tudósítója szerint Churchill mindaddig nem hagyja el Washingtonot, amíg segítséget nem biztosít a közepkeleti angol haderők számára. Londonban egyöntetű az a felfogás, hogy Auchinleck és Ritchie tábornokokat nem lehet meghagyni a közepkeleti angol haderő parancsnokságában. Az angol közvélemény ezt a két tábornokot teszi felelőssé a vereségért és fejüket követelik. Parlamenti körökben biztosra veszik, hogy Churchill, amikor visszatér Angliába, nem vonhatja ki magát a felelősségrevonás és a parlamenti vita alól. A Radio Mondial hírügynökség kairói jelentése szerint ott az a hír terjedt el, hogy Auchinleck tábornok felmentette Ritchie tábornokot a 8-ik hadsereg parancsnoksága alól és a hírek szerint maga vette át a parancsnokságot.

Felvetik a bizalmatlansági javaslatot Churchill ellen

Rómából jelentik (MTI.) A Stefani Iroda írja: A Washingtonban közzétett első közlemény bizonyítja, hogy mennyire nyugtalanítja Churchill az angol közvélemény felháborodás a 8-ik angol hadsereg veresége miatt. Az angol közvélemény és sajtó haladéktalanul magyarázatot követel és az angol miniszterelnök nem tudott más kiutat találni, mint hogy meghozza a washingtoni tartózkodását, remélve, hogy mire visszatér, a dolgok annyira, amennyire elcsendesednek és az angol közvélemény haragja elpárolog.

Genéből jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: Az Evening Standard politikai levelezője írja, hogy néhány képviselő a libiai események miatt a kormányt felelőségre akarja vonni. Wardlay Nilme és más képviselők fel akarják vetni a bizalmatlansági javaslatot. Erre vonat-

kozó pontos részletek még nincsenek. Ez lenne az első felelőségrevonás, amióta Churchill a kormányalapítással megbízták. Arról sem tudnak még, hogy a kormány hogyan kezeli a javaslatot. A brit hírszolgálat jelentése szerint Washingtonban egyes körök azon a véleményen vannak, hogy a Churchill-kormány sorsa attól függ, vajjon a miniszterelnök milyen tervekkel és biztosítékokkal közöl képviselőházával a Roosevelttel folytatott tárgyalásairól.

Törökország megvédte bírói függetlenségét az Egyesült Állomokkal szemben

Istanbulból jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: Török politikai körökben ismeretessé vált, hogy Steinhardt amerikai nagykövet mielőtt a Papen elleni me-

rénylet ügyében ítéletet mondottak volna, felkereste a török külügyminisztériumot és ott nyomatékosan kérte, hogy a szovjetorosz vádlottakkal ezekben ne hozzanak súlyos ítéleteket. Figyelmeztetését azzal a megjegyzéssel kísérte, hogy a Szovjetunió, Anglia és Amerika kedvező ítéletet vár. Ellenkező esetben az Egyesült Államok nem tudja továbbra is biztosítani a Szovjetunió semlegességét Törökországgal szemben. Politikai körökben ugyancsak ismeretessé vált, hogy az amerikai nagykövetnek megfelelő feleletet adtak, amelyben hangsúlyozottan aláhúzták a török igazságszolgáltatás függetlenségét.

Amszterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az egyik hírszolgálati ügynökség delhi-i jelentése szerint Gandhihoz közelálló török közlik, hogy Gandhi új hadjáratot tervez, mielőtt a kongresszus munkaügyi bizottságának jóváhagyását megkapja. Ez az ügynevezett „hagyd el Indiát“ mozgalom olyan formában kerül kivételre, hogy a kongresszus tagjai és Gandhi hívei az utcán, a mozgóképszínházban és a nyilvános helyeken, odalépnek a külföldiekhez és kéri őket, hogy hagyják el Indiát. A munkaügyi bizottság határozata után Gandhi levelet szándékozik írni az alkirályhoz, amelyben közli ennek az új politikai mozgalomnak okait. Ugy tudják, hogy Gandhi egy hete vár kielégítő válaszra. Ha a válasz nem érkezik meg, megkezdik a mozgalmat.

népességének növekedésével szükségessé vált az ország termőterületének növelése is. E munkálatoknak a végrehajtásával és a fokozott telkesítéssel sikerült is a század végéig az ország termőterületét 9 millió holddal növelni és ezzel a népesség növekedése és az eltartáshoz szükséges terület között a helyes irányt biztosítani. Az ármentesítési munkálatok végrehajtására az érdekelt birtokosok csoportjából vízrendező társulatok alakultak. Ezeknek a társulatoknak volt a feladata vízlevezető csatornák építése, karbantartása, védgátak emelése az árvizek pusztításai ellen.

A belvizek levezetésénél — különösen kezdetben — fontos szerepük volt a zsilipeknek, amelyekkel a folyók árszintjének csökkenése után a belvizeket is le lehetett ereszteni a folyókba. 1919-ben közel 1000 zsilip volt megépítve. 1890-ben pedig még csak 12, de 1919-ben már 182 szivattyutelep működött az országban.

Az ármentesítő társulatok által létesített vízművek normális körülmények között elégségeseknek is bizonyultak a belvizek levezetésére. Nem így azonban az utóbbi években, amikor az ország történetében szinte páratlanul csapadékos évek követték egymást. Hogy folyók az utóbbi években milyen hatalmas víztömegek dagasztották, erre jellemzésül említem meg, hogy a Tiszán az átlagos 600 köbméterrel szemben a múlt évben átlag 1640 köbméter viz folyt le másodpercenként. A belvizek következtében 1940-ben több, mint 1,5 millió, 1941-ben több, mint 1 millió, ez évben pedig 1.500.000 hold került víz alá.

Ha azonban az utóbbi évek vízkárait vizsgáljuk, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy az utóbbi csapadékos években a csapadékvizekből eredő károsodások összehasonlíthatatlanul nagyobbak voltak, mint a folyók által okozott árvízkarok. Éppen ezért az ország vízrendezésének kérdésében is elsősorban a belviz levezetésének problémája jelentősebb, természetesen mindenkor összefüggésbe hozva az árvédelem kérdésével is. A kettőt egymástól nem lehet elválasztani, sőt ezekhez szervesen kapcsolódnak az öntözéses gazdálkodás bevezetéséhez és a vízienergiák kihasználásához létesülő vízművek is.

Nemcsak azok a mérhetetlen károk, amiket az árvizek és hátrivizek okoznak, nemcsak a jelenlegi háborús viszonyok, de az ország fejlődéséhez szükséges és a gazdálkodás helyreállításához is szükségképpen megköveteli, hogy teljes erővel felkészüljünk még a rendkívüli időjárás okozta károk elhárítására is. Ezen a téren első feladatként áll előttünk a vízrendező társulatok működését az ország érdekében szem előtt tartásával egységeztük.

Hozzávetőleges számítások szerint a belvizrendezés költségeire mintegy 240—250 millió pengő szükséges, ami ha a munkálatokat 10 évre tervezzük, az országnak évi mintegy 25 millió pengő kiadást jelent.

A kormány az utóbbi évek vízkárait elhárítására nagy összegeket fordított. A földművelésügyi tárca az utóbbi másfél évben termőföldek vízelenítésére, a megrongált vízművek helyreállítására és újak készítésére államsegélyként, több mint 50 millió pengőt juttatott.

Az utóbbi másfél év alatt 150 új szivattyutelep állítottunk üzembe és ezzel a beépített szivattyutelepek teljesítő-

Apolló Filmszínházban

Csütörtöktől

Karády Katalin és Páger Antal világlítmje

HAZAJÁRÓ LÉLEK

Szerdán utoljára:

ORDOGTORONY.

képességét is lényegesen növeltük. 1941-ben több mint 15 millió köbméter földmozgósítással mintegy 6000 kilométer hosszú belvízcsatornát építettek, ami az 1941 előtt épített, összesen 20.000 kilométer hosszú vízlevezető csatornák 32,7 százalékára, tehát csaknem pontosan egyharmada. Ez a munka megközelítően egyenlő a tervezett Duna—Tisza csatorna földmunkájával.

Ezekkel a munkálatokkal sikerült a vízzel borított területek nagyrészt vízmentesíteni és visszaadni a termelésnek. Elősegítettük ezen a területen a termelést vetőmagvak juttatásával is.

Ugyancsak erőteljesen fokozta a földművelésügyi tárca a tenyészállattartást is, mert igen fontos érdekünk fürdök ahhoz, hogy az ország állattenyésztését ne csak mennyiségileg, de minőségileg is fejlesszük.

Különös figyelemmel és gondossággal kellett kezelnünk a visszacsatolt területeket és ezek között is éppen a keleti és erdélyi részeket, amelyeknek mezőgazdasága legtöbbet szenvedett az idegen uralom alatt. Gondoskodtunk a visszacsatolt területek köztenyésztésében mutatkozó nagyszámú apaállathány megszüntetéséről és a meg nem felelő apaállatok sürgős kicseveléséről. Erre vonatkozóan néhány adatot akarok itt csak felmenni. A keleti és erdélyi területeken a visszacsatolás óta kiosztottunk összesen 2200 tenyész bikát, 1600 tehent és üszőt, 400 tenyész kancát, 1200 tenyész kocát, 1000 kist, 5000 anyajuhot és bárányt, 4000 tenyész baromfit és 80.000 naponcsibét.

Az okoszerű állattenyésztés biztosítása érdekében az állattenyésztő és társasági szervezeteket a visszacsatolt területeken is kiépítettük és

Belvárosi

Rökk Marika

csodálatosan szép és izgalmas varieté filmje.

A CASINOBAN Zsigray Juliánna modern filmregénye

Tóparti látomás

Főszereplők: Tolnay Klári, Simor Erzsi, Jávor Pál, Rajnay Gábor

az állami támogatással ellenőrzött állattenyésztő mintaközségek és a vármegyei állattenyésztő egyesületek megkezdtek működésüket. A keleti és erdélyi területeken 280 állattenyésztő mintaközséget szerveztünk, amelyeknek támogatására évenként 90 000 pengőt fordítottunk.

A román uralom alatt kancaállományától megfosztott egyes keleti és erdélyi vidékeknek tenyészkancaikkal való ellátása érdekében kedvezményes vételáron tenyészkancaakciót bonyolítottunk le. Ennek során 1213 tenyészkancaát osztottunk ki 1154.000 P értékben. Szatmárnémetiben, Alsózsukon és Csikszeredán egy-egy telepeltetettünk.

Mind ezek az intézkedések azonban csak akkor hozzák meg igazán gyümölcsüket, ha a gazdatársadalom is mindent elkövet, hogy saját erejével és legjobb tudásával szolgálja a termelés érdekében. Ezt a célt fokozottan el lehet érni a szövetkezetek segítségével. A szövetkezet a legegészségesebb alakja a kisebb erők egyesítésének, mert ezáltal nagyobb feladatok is megvalósíthatók, olyanok, amelyek

ket az egyes kisember anyagi erők hiányában nem tudna keresztülvinni. Nem egy vidék példája és gazdasági megerősödése mutatja, hogy mit jelent a kisemberek részére a szövetkezeti gondolat.

De gazdasági jelentőségén túl erkölcsi és társadalmi fontossága is van ennek a gondolatnak, mert egységre, összefogásra, közös munkára tanít meg bennünket. Megtanít arra, hogy a sok kis erő végeredményében nagy, hatalmas erőt képvisel, ha ezeket az erőket összefogva, határozott célok megvalósítására irányítjuk.

Erre az összefogásra, erre az egységre tanítson és buzdítson bennünket ez a gazdanap. Tanítson meg bennünket arra, hogy a legkisebb erő is erőt képvisel s hogy minden erő csak addig hasznos, amíg azt egyéni céljaink mellett a közösség javára is gyümölcsöztetjük. Tanítson meg bennünket az a gazdanap még fokozottabban hinni, még elszántabban akarni, még kitartóbban dolgozni, még jobban magunkért, nemzetünkért, mindnyájunk boldogulásáért, fegyverünk győzelméért.

Churchill Európa nagy részét kiszolgáltató Stalin rémuralmának

Szovjetorszország érdekkörének ismerték el Európa legtöbb államát

(Stockholm.) (NTI jelenti.) A Göteborg Morgenpost keddi száma nagy feltűnést keltve ismertette Churchill és Molotov által Londonban megkötött titkos szerződés részleteit. A szerződésben egész Európát kiszolgáltatták a bolsevistáknak. A titkos szerződés a következő megállapodásokat tartalmazza:

1. Elvileg elismerik a Szovjetuniónak biztosságára és stratégiai határokra vonatkozó igényeit Finnországgal, a balti államokkal, Lengyelországgal és Romániával szemben. Irán tekintetében külön megegyezés jött létre. 2. A Szovjet érdekkörének elismerik a Szovjetunió, vagy a Szovjetunió közelében lévő területek nagyrészt, köztük Finnországot, Észak-Skandinávia bizonyos részeit, Csehszlovákiát, Bulgáriát és Romániát, valamint Jugoszláviát. 3. A tengelyhatalmak jövőbeni támadása ellen való védelem céljából elismerik a Szovjetuniókat azt a jogát, hogy támaszpontokat szervezzen és bérleti szerződéssel helyőrségeket létesítsen

a Szovjetunió számára, ezenkívül szabad átjárókat biztosítsanak a Kelet-tengerről az Északi-tengerre és a Fekete-tengerről a Földközi-tengerre. 4. Nyilvánosságra hozzák az angol-szovjet szövetségi szerződés harmadik szakaszát, amely a szövetségesek felhatalmazza, hogy különleges rendszabályokat tegyenek meg a háború után egy újabb támadás elkerülésére. Kiegészítve azzal, hogy a Szovjetuniókat elismerik azt a jogát, hogy Nagybritanniával egyetértésben katonai és politikai ellenőrzést gyakoroljon Finnország, Németország, Magyarország, Románia és Bulgária felett. A két szerződő fél kötelezi magát arra, hogy gondoskodik a nemzeti szocialista és fasiszta kormányrendszereknek egész Európából való végleges eltávolításáról. A Göteborg Morgenpost szerint a fenti pótegyezményen kívül Londonban még egy másik titkosszerződést is kötöttek a második arcvonal létesítésére szükséges katonai intézkedésekről. E titkosszerződés részletei, amelyeket ka-

tonai természetük miatt teljesen titokban tartanak, a legszűkebb körön kívül nem ismeretes. (MTL)

(Berlin.) (NTI jelenti.) Illetékes német helyről közlik: Berlini politi-

Fej-

és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMO**

kai köröket semmiesetre sem lepte meg a Göteborg Morgenpost nevű svéd lapnak a nem rég létrejött brit szovjet egyezmény titkosegyezményéről szóló közlése. A Wilhelmstrassen annak a véleményének adott kifejezést, hogy mindenekelőtt Észak- és Kelet-Európa államai tanúsíthatnak érdeklődést az iránt, mivel most már véglegesen behizonyosodott, amit eddig sejtettek. (MTL)

Lelkes gazdaközönség előtt zajlott le a gazdanap közgyűlése

Bárczay János államtitkár részletes beszámolót tartott a vízügy kérdéseiről

Nagyvárad. Saját tud. A „Falu” Magyar Gazda és Földművelésügyi Szövetség Nagyváradon a Református Kulturház nagytermében szerdán délelőtt 10 órai kezdettel nagyszabású gazda és szövetségi napot rendezett, amelyen résztvett Mayer János volt földművelésügyi miniszter, a Falu-Gazdaszövetség elnöke és Bárczay János földművelésügyi államtitkár, a földművelésügyi miniszter képviseletében.

A gazdanapra felvonult Bihar vármegye egész gazdatársadalma és szorongással megtöltötte a Református Kulturpalota termét, elárasztotta a folyosókat és csarnokokat a helyszűke miatt számosan voltak kénytelenek lemondani arról, hogy a gyűlés nagyvonalúságát előadásait meghallgassák.

Mayer János elnöki megnyitó beszéde

Az ünnepség a Hímnusz elénekésével kezdődött, majd Mayer János elmondta elnöki megnyitóját.

— Hálás és imádságos lélekkel fordulunk a magyarok Istenéhez — mondotta, — aki megengedte nekünk, hogy ezt az ünnepséget Szent László szabad városában megtarthassuk. De hódolattal és szeretettel üdvözljük azt a férfit, aki Szent László katonái szellemében munkálkodva megszerezte nekünk ezt a boldogságot. Ugyanakkor hálattal szívvel köszöntjük honvédeinket, akik szövetségeseink oldalán küzdenek a szebb magyar jövő érdekében. Adja Isten, hogy honvédségünk önként vállalt hősi áldozathozása teremje meg a gyümölcsét.

— Vannak gyász- és örömnapiak egy nemzet életében, — folytatta beszédét. — Gyásznapi volt a trianoni békediktátum napja, amely elszakította a magyart a magyartól, de örömnapi a mai, amelyen a ledöntött határokon inneni és tuli magyar gazdatársadalom tagjai testvéri közszorításra sereglenek egybe. Meg kell beszélnünk a mai nehéz idők problémáit. Nincs gazuk azoknak, akik aggodalmaskodnak amiatt, hogy ma nézünk szembe ezekkel a kérdésekkel, amikor minden házból mindennapos a gond. Nekünk az a véleményünk, hogy a magyar gazda elég öntudatos ahhoz, hogy meghányjuk-vessük, miként lehet jobban megoldani azokat a nagy feladatokat, amelyek most mireánk hárulnak. Nem panasznapi tartunk: a falu népe nem panaszkodik. Mindenki tisztában van azzal, hogy a háború győzelmes megvívása érdekében minden áldozatot meg kell hoznunk. De ehhez közös egyetértés kell a munka és az áldozathozás közös vállalsáában.

— Meg kell tanulnia a gazdatársadalomnak, hogy erőt megokeozozásának eszköze a kezébe van letéve. S ez az eszköz a szövetség. Azonban a társadalmi szervezkedés és a gazdasági szervezkedés hiábavaló lenne, ha az ország kormánya eltűrné, hogy az ország és a nemzet egységét bármilyen oldalról veszélyeztessék. Kérjük a kormányt, a legnagyobb erővel öröködjék, ne hogy ismét olyan bomlasztó mozgalmak üssék fel a fejüket, amelyek az 1918-as összeomláshoz vezettek.

Mayer János a megjelentek melegen üdvözlésével fejezte be beszédét.

A föld birtoklása kötelességet is jelent

Utána Csiffra Kálmán vármegyei főispán beszélt a nagyváradai és biharmegyei gazdatársadalom nevében.

— Köszöntésem, — mondotta — mindenekelőtt azt az átfogó eszmét illeti, amely a Falu-Gazdaszövetségben minden gazdát és földművest egyesít, tekintet nélkül a tulajdonukban lévő holdak számára. Egyesíti mindazokat, akik megértik, hogy a magyar föld bármily kis részének a birtoklása nemcsak jogot, hanem kötelességet is jelent. Az állam életének a gazdatársadalom az oszlopa. A jelen nagy küzdelem kimenetele jelentős részben a gazdák kötelességétől függ. A magyar haza sorsának hordozója a magyar gazda. Ennek a szent feladatnak a teljesítése büszke öntudatot kell, hogy keltsen mindenki lelkében. A nagy áldozatokat vállaló honvéd mindennapi kenyérét s a hadianyag jelentős részét a gazda teremti elő. Meggyőződésem, hogy Biharvármegye és Nagyvárad gazdaközönsége felismerte a feladatokat, bizalommal, áldozatkészséggel és fáradságot nem ismerő munkával vállalja azok teljesítését, mert ezzel nemcsak a maguk jól felfogott érdekeit, hanem egyúttal az egész magyar haza üdvét szolgálják.

A főispán beszéde végén üdvözölte Mayer János volt minisztert, dr. Bárczay János államtitkárt és a többi megjelenteket.

Ezután Bárczay János államtitkár nagyhatású ünnepi beszéde következett, amelyet napunk vezetőhelyén közlünk. A beszédet, amelyben részletesen ismertette a vízügy jelenlegi állását, lelkesedéssel hallgatta végig a hallgatóság s azt több ízben is zajos tetszésnyilvánításokkal szakította meg.

Zsadányban ma egyetlen zsidó sincs!

Majd Mayer János elnök bejelentette, hogy Krudy Ferenc, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető alelnöke nem jöhetett el a így programmszerű előadása elmarad. Azután Tar Ferenc kiebirtokos a szövetségi mozgalom jelentőségéről beszélt a falu életében.

— Alakítsuk át társadalmunkat, — mondotta többek között, — szövetségi társadalommá s akkor élvezni fogjuk ennek előnyeit a hitelélet, a fogyasztás és az értékesítés terén. A szövetségi eszmét szövetségi létté kell átalakítani s ennek eredménye jelentkezni fog nemcsak gazdasági, hanem nemzeti vonalon is.

Példát hozott fel ennek igazolására. Zsadány községben 1914-ben alakult meg a szövetség. Addig a falu egész kereskedelme a zsidóság kezében volt. De a szövetség derekas munkát végzett

s a zsidóknak, ha nem akartak éhen halni, lassankint el kellett távoznia a faluból, úgyhogy ma Zsadányban nem él egyetlen zsidó sem. — Mi — fejezte be beszéde e részét a szónok, — a szövetségi segítségével végrehajtottuk Zsadányban a zsidótörvényt még mielőtt azt a törvényhozá megalkotta volna. (Nagy taps és éljenzés.)

Majd arról az áldozathozásról beszélt, amelyet a háborús viszonyok között minden gazdának vállalnia kell. Szó sem lehet arról, — mondotta a közönség általános helyeslésétől kísérve, — hogy jobban és bővebben éljünk addig amíg nem győztük le a bolsevizmust. Mindent a győzelemért. Mert ha elvesztjük ezt a harcot, akkor elvesztjük hazánkat, nemzetünket, családjunkat, vagyónkat, — mindenünket. A nagyhangu elégedetlenkedők csak egy éjszakra próbálják meg a háború borzalmait kiállani s akkor be fogják látni, hogy semmiféle munka és áldozat nem ér fel azzal, amit honvédeink minden órában teljesítenek.

Dr. Markovics Kálmán „Nemzetépítés és országrontás” címmel tartott előadást. Bizalomra buzdított de, mondotta, a bizalomnak tevőlegesnek kell lennie, vagyis a gazdatársadalomnak nem szabad mindent a kormányzattól várnia, hanem vállalnia kell a kezdeményezést is. Azután élesen állást foglalt az „idegen világnézeti eszmékkel” szemben, nehogy — mondotta — a „másutt bevált eszmék görögtűzének üres puffogatása közben sötét verembe essünk”. Ehelyett a mezőgazdaság iparosítását, és általános iparosítást ajánlott, hogy a mezőgazdasági munkás télen is megtalálja kenyérkeresését. De addig is dolgozni kell, mert aki ebben a munkában nem akar részt venni, az áruló

„Nyomorult gazember az, aki a másik oldal győzelmét várja”

Czellmann Antal országgyűlési képviselő a háborúval kapcsolatos gazdaságpolitikai kérdésekről, a népi front kialakításáról, az irányított gazdálkodás előnyeiről, az infláció veszedelméről és a takarékoság szükségességéről beszélt.

— Gazember az — mon-

dotta a háború áldozatvállalásáról szólva — aki a másik oldal győzelmét várja és titokban már készíti piszkos kis számításait, hogyan fog érvényesülni, újból felülkerekedni az ellenség diadala esetén s hogy fogja bizonyítani, hogy ő lélekben mindig velük tartott.

A hozzászólások során Bodnár János országgyűlési képviselő nagy helyeslés mellett határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben kérte a nehéz mezőgazdasági munkát végző munkások fejadagjának a felemelését. A gyűlés magáévá tette Bodnár János javaslatát.

Két más biharmegyei gazda felszólása után Szekeres László dr. gazdasági főtanácsos, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető igazgatója olvasta fel a határozati javaslatot, amelyet a gyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadott

Határozati javaslat

1. A falusi nép — a bolsevizmus ellen folyó keresztény háború idején — egy emberként sorakozik fel a Kormányzó Ur Öfömlétsége magas személye mögé és szeretetteljes hódolattal veszi körül.

2. A földművelő társadalom tudatában van a mai rendkívüli idők követelményeinek; támogatja a kormánytényezőket az ország létének biztosítása, a katonai és polgári felkészültség teljesítése, valamint további nemzeti feladatainak eredményes betöltése érdekében és mindezek megvalósításáért vállalja a szükséges áldozatokat. Reámutat azonban annak a szükségességére, hogy az áldozatokat vállaltatása és a terhek kivetése a szociális szempontok legmesszebbmenő érvényesítésével történjen.

3. A gazdaközönség, a falu társadalma és a nemzet érdekében a háborús rendkívüli viszonyok által előidézett termelési és terményelosztási feladatok megoldására legalkalmasabbnak tartja a Károlyi Sándor szellemében működő szövetségi hálózatot és a kereskedelemnek a krisztusi tanítások jegyében való átformálására irányuló munkában az önségely elvén alapuló szellemet nélkülözhetetlennek tartja.

4. A gazdaközönség minden rendelkezésre álló eszközzel a termelés fenntartására és fokozására törekszik. Ugyanakkor mély tisztelettel kéri az arra hivatottakat, kövessenek el mindent, hogy — lehetőség szerint — a termelés útjában álló akadályok elháríttassanak, a helyes árpolitika alapjai lerakassanak és a rendelkezésre álló javak igazságos elosztása biztosíttassék. Különösképpen és késedelem nélkül megoldassék: a falusi szegénység kielégítése.

TARIFAÉRTEKEZLET NAGYVÁRADON. Saját tud. A Magyar Államvasutak Allandó Dijszabási Bizottsága csütörtökön és pénteken tartja Nagyváradon a Kereskedelmi és Iparkamara rendezésében folyó évi tarifae rtekezetét. Ebből az alkalomból a kamara holnap délben együttes ebédet ad a vendégek és a meghívottak tiszteletére.

**Pártoljuk
a keresztény
kereskedelmet**

**Zakar András
Tihamér püspök élete
ahogyan kortársai látták**
Ara ífzve 4, kötve 5 Pengő.
Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
kiadása.
Kapható könyvosztályunknál.

Népjóléti intézmények Nagyvárad külvárosaiban

Látogatás az Óssi-telepi és a Rulikovszky-uti napközi Otthonban

Nagyvárad, június hó.

Nem ok nélkül él úgy az Óssi-telep a nagyvárad belváros lakóinak képzeletében úgy, hogy itt már vége van a világnak. Az a közalkalmazott, aki itt munkát vállal, szinte távolabb sodródott a városi élettől, mintha valami Isten hátamögötti faluba helyezték volna ki. A civilizáció boldogító előnyeit éppúgy nélkülözi ez a szerencsétlen telep, mint a falusi környezet egyszerű báját, ami sok esetben nyújt kárpótlást a város örömeiért. De viszont a jól végzett társadalmi és kulturális munka alig nyújthat másutt annyi elégtételt, mint ebben a negyedben. S a hivatástudat, amit a népjóléti hivatal ide kihelyezett szerveinél az Óssi-telepi napközi otthonban és a mellette működő népjóléti irodán tett látogatásunk során tapasztaltunk — vasárnapi számunkban közöltünk erről beszámolót, — azt a megnyugtatót kelti az emberben, hogy ez az elégtétel tanítóknál, gondozónőknél, hivatalnokoknál nem marad el.

Megvan a munka jutalma

A napközi otthonban, amelynek épülete mint kulturális sem kapcsolódott ki a telep életéből, látogatásunk idejében épp az állami iskola kis növendékei készültek évzáró ünnepélyükre a színpadon, tanítónőjük vezetése mellett. Kedves táncjelenetet próbáltak s öröm volt nézni a buzgalmat és ügyességet, amiről ezek az egyszerű gyermekek minden mozdulatukkal tanúságot tettek. Tanítónőjüket mint klub-törzstag uriaszonyt ismertük meg néhány évvel ezelőtt, aki ritkán hiányzott az uzsonna-kávéről a fényes belvárosi helyiségben. S most, hogy hivatásának élhet, látható elégtelenséggel irányítja a kis külvárosi gyermekes nevelését, s a kicsinyek megható ragaszkodással veszik őt körül.

Igen, azt vesszük észre, hogy a munkának megvan itt a jutalma. A külváros magyar népe, amely eddig csak társadalmi szervek részéről tapasztalt gondosságot, lassanként észreveszi, hogy hivatalos tényezők is törődnek vele s ez máris nagymértékben átalakította a közhangulatot. Az emberek bizalommal kezdenek közeledni a közhivatali szervekhez és intézményekhez, enyhülnek a felzudulások, amelyeket bizonyos szükség-szerű intézkedések néha kiváltanak s a nemzeti öntudat is erősödik a korábban balfelé tájékozódott elemekben.

Szorgosan dolgoznak az üres telkeken

De folytatjuk körsetánkat dr. Dalló Gyula szívélyes kalauzolásával. Zöldes kerteknél vezet el utunk: eltávozott románok telkeit osztották ki itt megművelésre a környékbeli szegény családok között. Tavaly még az volt a tapasztalat a városban, hogy nem lehet embert kapni, aki vállalkozna ezeknek a területeknek a kihasználására, pedig két kézzel kínálja, ajságban hirdeti a gazdasági hivatal. Az idén minden elhagyott telek „elkelt”. S a legnagyobb részt még bekerítetlen parcellákon

szorgos munka folyik: kapálják a krumplit, gyomlálják a zöldes-ágyásokat s a pihent tőla mindent bőségesen terem.

S ez nemcsak a szükségesség felismerésére vezethető vissza, hanem az általános munkakedv s nem utolsósorban a közbiztonság fokozódására is.

Aldásos munka a régi „vakondokfészekben”

A Rulikovszky-uti napközi otthonhoz érünk, ahová a Kommandáns-rét, a Csillagváros, a Szöllősi-rét negyedeinek gyermekeit gyűjtik össze. A szabadkőművesek egykori székházában rendezték be ezt az otthonot, ahol egyúttal óvoda, népkonyha és zöldkereszt tanácsadó is működik. Igen nagy terület népjóléti központja ez, a gyermekek nagy utakat kénytelenek megtenni minden nap, míg ide érnek. A felügyelőnő meséli, hogy a kicsinyek télvíz idején nyakig sárban érkezik meg a távoli városrészekből, utatlan utakon, beépítetlen területeken át és sok esetben a szülők nem is tudják elkísérni őket: egyedül vagy párosával jönnek el hazulról az apróságok, elesnek a sárban, de hősiesen feltápáskodnak megint és nagyobb baj nélkül köszöntenek be az otthon-

ba, ahol már mosdóvíz, reggeli, meleg szoba és játszóhely várja őket.

Ilyenkor nyáron, természetesen, sokkal egyszerűbb a kérdés. Kevésbé küzdelmes az otthon megközelítése s a gyermekesereg szabad ég alatt az udvaron tölti a napot. Csengő „Szébb jövőt”-tel köszöntik a belépőt s aztán mindjárt folytatják is a játékot, nehogy egy perc is veszendőbe menjen... Tele vannak játékszerekkel: kis futball-labdákat gurítgatnak a földön, kiskocsikba fogják be magukat, babákat cicomáznak, képeskönyvek lapjait cibálják nagy ügybuzgalommal s fűrtökben kapaszkodnak a kis körhintára, ami számukra mindennél nagyobb élvezetet jelent.

Bent a termekben ugyanazok a rendezési tárgyak, mint amilyeneket már az Óssi-telepi otthonban is láttunk. A szekrényekben ugyanazok a játszó-egyenruhák; a konyhában vadonatúj felszerelés a kicsinyek étkeztetésére s a pontosan vezetett étkezési napló itt is bőséges és változatos el látásról tanuskodik. Egy nagy szekrényben csakugy zsufolódnak a gyermekjátékok és az időnként rendezett háziünnepélyek kellékei: anyagszárnyak, csillogó apróságok, magyar jelmezek, díszruhák, amelyek sejtetni engedik azt a nagy nevelő mun-

kát, amit a felügyelőnő a kicsinyek gondozása mellett kifejt. Megállapítható ez magukon a gyermekeken is: pompás egészségben vannak valamennyien és viselkedésükben is magasan fölül állanak azoknak, akiket külvárosi utjainkon tömegével láthatunk az utca porában, magukra hagyatva.

Fejleszteni kell a napközi otthonokat

Nem is tudunk fontosabb népjóléti feladatot elképzelni ezeknek a napközi otthonoknak a fejlesztésénél. A gyermek itt három éves korától hivatott nevelők kezébe kerül s már nagy értékkel gyarapodva jut az iskolába. Ennek teljes mértékben tudatában van a város népjóléti hivatala, s egyik legközelebbi munkaterve az, hogy a város minden részében rendezzen be napközi otthonokat, lehetőleg a zöldkereszt-intézményekkel párhuzamosan, amelyeknek viszont a három éven aluli gyermekek gondozása a feladatuk.

A velencei városrészen rövidesen megnyílik egy új napközi otthon a Mircea egyesület volt székházában; tervezik napközi otthonok felállítását a Kommandáns-rét vagy a Csillagváros valamelyik részén, továbbá a „Rét” negyedében is, s a hegyi városrészekben mos épül az új kulturális és napközi otthon, a régi kulturális helyén. Ez már a rendeltetés szem előtt tartásával készül s legalább kétszáz gyermeknek nyújt majd otthonos és egészséges környezetet a munkában állóknak. (j. b.)

A „Zöld Kereszt” munkája és a társadalom

Julius 5-én gyűjtést rendez a Zöld Kereszt

Örömmel értesülünk arról, hogy városunk nagy érdeklődés előzi meg a Zöldkereszt Egészségvédelmi Fiókszövetség július 5-re tervezett urna- és perselygyűjtését. Városunk urhölgyei kivétel nélkül lelkes munkásaivá szegődtek — hacsak egy napra is — annak a nagyhorderejű nemzetvédelmi munkának, mely a „Zöldkereszt” berkeiben folyik. Kormányzatunk bölcs családnédelmi intézkedései során életrehívott Zöldkereszt Egészségvédelmi Szolgálatok évek óta szinte emberfeletti küzdelmet folytatnak a hazánkat tizedelő népbetegségek ellen s noha munkálkodásuknak nagy része van abban, hogy az 50 év előtti 40 évnyi átlagos emberi életkor ma már 60 év felé van haladóban, még mindig sok problémát kell megoldaniok munkaterületükön. Egészségházak, Tüdő- és Nemibeteg gondozók, Anya- és Csecsemővédő Intézetek szakképzett oroszai és védnökei mind-mind lelkes és önfeláldozó szolgálói a nagy magyar ügynek, de munkájuk csak úgy lehet teljes értékű, ha mögöttük áll a társadalom szociális készségével és rugalmas erkölcsi erejével. A magyar társadalom a legutóbbi három évtized tapasztalataiból már megtanulhatta, hogy saját jövőjét is szolgálja akkor, amikor az inség levezetését és a nála szegényebbek felemelését támogatja. E tanulság kötszerezen áll az egészségügyi munkánál, ahol számtalan esetben láttuk,

hogy a legtöbb betegség melegágya a nyomor, s hogy sem az egészséges egyénre, sem a nemzetre nézve nem lehet közömbös, hogy pl. nyomorban szülnő 50.000 — 100.000 tudóbeteg veszélyeztetie évente a közösséget, vagy hogy egy városban 18 százalék vagy csak 5 százalék a csecsemőhalandóság. Nagyváradon néhány éve még 18 százalék csecsemőhalandósággal kellett számolnunk és azaz, hogy a halálozások száma a születések számát túlhaladta, vagyis a város haladó tendenciát mutatott népességi szempontból. Az itteni Zöldkereszt Szolgálat másfél évi munkája után a csecsemőhalandóság 18 százalékról örvendősen 12 százalékra csökkent és a halálozások számát is jelenleg

túlhaladják a születési számok 2 ezrelékkal.

Ahhoz, hogy a szépen megindult egészségügyi javulást tovább lehessen fokozni s a szociális segítsé nélkülözhetetlen háttérrel ki lehessen építeni a városban, kéri a Zöldkereszt Szervezet a társadalom szives áldozatkészségét a július 5-i gyűjtőnapon. (Csekk számla sz.: 72.348.)

Hisszük, hogy nemcsak a minden nemesre és szépre elsőnek hajló magyar hölgytársadalom, hanem városunk legcsekélyebbet is áldozni képes polgára, cége és vállalata sürgősen eleget tesz a „belső front”-tal szembeni hazafias kötelességének és rövidesen a legszebb gyűjtési eredményekről számolhatunk be e helyen.

Cementgyárak és gyártók adatszolgáltatási kötelezettsége

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara felhívja a Bihar és Szatmárvármegyék területén működő cementárúgyárakat és gyártókat, hogy a m. kir. közellátásügyi minisztérium rendelkezése alapján feltétlenül folyó évi július hó 15-éig a kamarával közöljék összes cementárúgyártmányaik 1939 augusztus 23-án, a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben 1940 augusztus 23-án érvényben volt áttelep megállapított rögzített és jelenleg érvényes adatszolgáltatási Meg

kell adni a fizetési feltételeket, az egyes készítményeknél az összes pontos méreteket, bejelentendők az ár rögzítés óta eszközölt összes áremelések időpontja, mérve, a vonatkozó engedély szám, hány alkalmazottat foglalkoztat az üzem állásában, árszám-élelem erővel hajtott munkagépet, vagy gépeket és hány lóerő ezeknek az erőszükséglete.

Részletesebb tájékoztató a kereskedelmi és iparkamaránál kapható.

NAPOK SODRÁBOL...

NEM RENDELETEK, hanem emberek segítik győzelemre az eszméket és a célokat. A rendeletek fontosságát senki sem becsüli le. Csak azt akarjuk hangsúlyozni, hogy a rendeletek önmagukban semmit sem érnek, ha nem fog össze minden jóakarát, minden becsületes törekvését a végrehajtásukra.

Tagadhatatlan, hogy a magyar ipar és magyar kereskedelem érdekeit, fejlődési lehetőségeit, jövőjét, számos jó rendelet és törvény igyekszik biztosítani. De mit érhetnek el ezek a rendeletek és törvények, ha nem segítik elő érvényesülésüket azok, akik szóval és tettel irányítják a magyar kereskedelmet és ipar életét.

Itt van például a Textilközpont felhívása a gyárosokhoz. Nemes szándék és őszinte magyar érzés vezette a Központot akkor, amikor a gyárosokat arra figyelmeztette, hogy elsősorban a magyar kereskedőket elgátlják ki árval. A felhívás azonban arra enged következtetni, hogy még mindig vannak gyárosok — bizonyára zsidók, vagy aladárok — akik anyagi érdekből, faji összetartozásból a zsidókat és strómanokat részesítik előnyben az anyagelosztásnál. Arra enged következtetni hogy sokan a magyarok közül nem is támogatják eléggé a rendeleteket és törvényeket. Mert rendelet van elég. De magyar szív, magyar érzés kell hozzá, hogy a holt betűkbe életet vigyünk, hogy lelket öntsünk a gondosan körülírt tervekbe.

A kibúvók és kerülőutak helyett azt ajánljuk mindenkinek, hogy inkább szívvel, lélekkel álljon a rendeletek és törvények mellé és még ott is azok szellemében cselekedjen, ahol esetleg hiányosan intézkednének.

BAJ VAN A SZÁZALÉKKAL a nagyváradi iparostanulók körében. Az iparostanonciskola felügyelőbizottságának ülésén az iskola igazgatója arról számolt be, hogy a tanulók között a zsidók arányszáma az 1939 évi 15 százalékról mostanáig 30 százalékra emelkedett. A tanulóleányoknál még komorabb ez az emelkedés, mert a tavalyi 36 százalékról 41 százalékra szökött fel.

Nem a zsidók tulnyomó száma miatt emelünk óvat, hanem arra kívánunk rámutatni, hogy a zsidók számának rohamos szaporodása a magyar iparostanulók számának csökkenését jelenti. Mert a zsidók számának megkétszereződése csak akkor lenne valahogy elfogadható, ha az iparostanulók összlétszáma is erősen megnövekedett volna. Ez azonban nem következett be. A mostani 30 százaléknyi zsidó azt jelenti, hogy a magyar iparostanulók száma csökkent.

Nem hibáztatjuk a zsidókat azért, mert igyekeznek befurakodni a kisipar berkeibe. Inkább az a kérdés foglalkoztat, hogy miért nem mennek fiaink ipari pályára? Miért apadt le egyenesen végzetesen az utánpótlás bizonyos foglalkozási ágakban? A magyar kisipar felelős irányítóinak kötelessége, hogy ezeket a kérdéseket tisztázza és a szomorú helyzetet mielőbb segítsen.

KÉPVISELŐHAZI FELSZÓLALÁSOK során hangzott el Imrédy Béla nagyszabású beszéde, amelynek során a kiváló politikus ezeket mondta:

A miniszterelnök úr igen helyesen és férfiasan megmondotta az országnak, hogy ez a háború a mi háborunk, a nemzetnek tehát minden erejét a háború megnyerésére kell fordítania. Ezt a tételt mi száz százalékig aláírjuk, de ennek következményeit mi még szigorúbban kívánjuk levonni, mint ahogyan ezt a kormány levonni látszik. — Azoknak a köröknek is szeretnék egy szót szólni, akik idáig szkeptikusan nézték az egész világmérvő és akik valami esodálatos félrevezetésben élve, azt hitték, hogy ezt a háborút elveszithetik az ország és megnyerhetik az angolszások. A nem régen kötött angol-orosz szerződés, azt hiszem, ebből a téves vágyálomból fel kell, hogy ébredessen minden magyar embert a legmagasabb társadalmi körökig és — a legszíndobarátabb körökig is. Merem állítani, hogy felbomolva egyik fél sem nyerheti meg a háborút, — tehát ők nagyon tisztában vannak vele,

hogy — feltéve de meg nem engedve, — csak együtt nyerhetik meg a háborút. Ha pedig ez az általuk kizártnak tartott esemény bekövetkeznék, akkor tisztában kell lennünk vele, hogy az európai kontinens ki lenne szolgáltatva az oroszoknak, a bolsevizmusnak; még pedig azért, mert Anglián kívül akkor európai nagyhatalom nem lesz, amely számottevő volna és Anglia a kontinensen sohasem tudott egymaga rendet teremteni, sohasem tudta egyensúlyozni a legerősebb kontinens hatalmat.

— Világosan áll tehát előttünk: minden érdekünk, minden magyar érdek, minden keresztény érdek és minden becsületnek és tisztességnek parancsa a mellett szól, hogy ezt a háborút meg kell nyerni és a háború megnyerésébe a nemzetnek minden erejét bele kell vetni. — Ez azonban még nem minden. Meggyőződésem és hitem az — a az utóbbi napok eseményei még jobban megerősítették benne, — hogy a háborút meg fogja nyerni az a hatalmi alakulat, amelyhez mi tartozunk. 1918-ban az ántánt megnyerte a háborút, de a békeszerződésekben elvesztette a békét. — Nekünk a békét is meg kell nyer-

nünk, éppen magunk, Magyarország számára. Magyarország történelmi szerepe számára, amelyet most alapozhatunk meg, e győzedelmes háború fejleményeinek kapcsán. Ennek a békének megnyerésére kell nekünk felkészülnünk. A béke új Európát fog létrehozni és ebbe az új Európába nekünk bele kell illeszkednünk, hogy ebben az Európában azt a szerepet játszassuk, amely Magyarországot geopolitikai helyzeténél, történelmi múltjánál, belső erkölcsi és gazdasági erejénél fogva méltán megilleti.

— Mi ugyanis vezetőszerere vagyunk hívatta itt Délkelet-Európában, ezzel tisztában kell lennünk. Nem kell félnünk a német győzelemtől; nem kell félnünk attól, hogy a német győzelem árnyékában vegetáló kis ország leszünk. Nem! Annyi feladat van Európában, Európa Keletének megszervezésében és valóban a civilizált keresztény Európához való kapcsolása olyan mérhetetlen feladatokat fog róni egész Közép-Európa győzedelmes népeire, hogy ebben a mi részletfeladatunk: a Kárpátok mendecéjének és Délkelet-Európának vezető hatalmává kell tegyen minket. Ezt a feladatunkat meg tudjuk oldani, ha méltóknak mutatkozunk és ha felkészülünk rá.

Husz angolszász hajót súlyosztettek el a német tengeralattjárók

Tobruk eleste meghiusította a második arcvonalra vonatkozó angol tervet

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Führer főhadiszállásáról közlik: A véderő főparancsnoksága közli:

A német tengeralattjárók a brit és amerikai ellátási hajók ellen folytatott harcokban újabb eredményt értek el. Elsúlyosztettek az Atlanti tengeren biztosított hajókaravánokból, valamint az óceán- és középamerikai part vizeken amerikai haditengerészeti erővel biztosított karavánból 20 kereskedelmi hajót, 102.000 tonnával. Elsúlyosztettek még egy órhajót és 4 másik hajót torpedótalálattal súlyosan megrongáltak.

Lángszórókkal, géppuskákkal, kézigránátokkal folyik a harc Szebasztopolnál

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma jelenti Bernből: Moszkvába érkezett hírek szerint a Szebasztopolért folyó küzdelem hevessége elérte tetőfokát. A harcok jelenleg a dokkokban, a kikötőkben és a külvárosi házakban folynak. A németek aknavetőkkal és lángszórókkal támadnak, az oroszok pedig nehéz géppuskákkal és kézigránátokkal védekeznek. Az elmúlt éjjel a németek kisebb csoport ejtőernyőt bocsátottak le Szebasztopol különösen fontos hadászati pontjain. Moszkvai jelentések elismerik, hogy a németek Szebasztopolnál technikai fölényrel rendelkeznek. A szovjet hajóhad már nem tudja használni Szebasztopol kikötőjét és Novoroszijzk kikötőjében gyülekeznek.

Az Új Nemzedék írja: Római érteu-

lés szerint Wavel tábornokot kinevezték az északafrikai csapatok főparancsnokává és máris utban van a Földközi-tenger felé.

33 ezer a tobruki foglyok száma

Zürichből jelentik: (B. T.) Kairói hírek szerint mialatt a tengely csapatai az egyiptomi határ felé nyomulnak előre, hétfőn ejtőernyős csapatokat is harcbavetettek a Cirezaicában visszavonuló brit szállítószlopok megtámadására.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Észak-Afrikában Tobruk erődjénél fogságba esettek száma 33.000-re emelkedett.

Stockholmból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: *Atlee* az angol alsházban az angolok északafrikai vereségéről szólva többi között ezeket mondotta: Páncélosokban nagy veszteséget szenvedtünk és a helyzet gyorsan rosszabbodott. Tobruk helyőrsége hindu, brit és délafrikai csapatokból állt. *Atlee* ezek után részletesen ismertette Tobruk elestét és kijelentette, hogy a brit helyőrség nagyrésztének foglyul ejtése súlyos és váratlan csapás. A szövetséges csapatok libiai helyzete súlyosnak mondható, mivel a harcok továbbtartanak.

Bernből jelentik (MTI.): A Stefani Iroda jelenti: Bostonból jelentik: A *Herald* című lap a katonai helyzettel foglalkozva, a következőket írja: Ha az angoloknak sikerült volna megtartani Tobrukot, akkor lehető lett volna a második európai arcvonal megteremtése.

Lisszabonból jelentik (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint a *Daily Herald* kairói levelezője ezeket írja: Tobruk 26 órai ostrom után elesett. Sok ezernyi ember, valamint élelmiszer és lőszer került az ellenség kezére került. Olyan vereség ez, amelyre nincs mentés.

Amerikai vélemény a szovjet egy éves veszteségéről

Bernből jelentik (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Északamerikai forrásból származó jelentés szerint az északkeleti hadjárat első évében 4 és fél millió embert, 22.000 löveget, 15.000 harckocsit és 9000 repülőgépet vesztesztettek. Megállapítható azonban, hogy ezek a számok jóval alacsonyabbak a valóságos veszteségeknél. Különösen hadianyagban volt sokkal nagyobb a szovjet veszteség.

Olvassa és terjessze a Magyar Lapok-at

Tobruk most már állandó veszélyt jelent Egyiptomra

Rómából jelentik (MTI.): Tobruk eleste és annak várható kihatása továbbra is az olasz sajtó és a közvélemény homlokterében áll. Ami az észak-afrikai offenzíva várható fejleményeit illeti, olasz politikai körök tartózkodnak minden jóslástól. Annál nagyobb érdeklődés követi az angol rádió és ajtó megnyilatkozásait. Az olasz sajtó nap-nap után

angol lapszemlét közöl, amelyből kitűnik, hogy a közvélemény haragezik Tobruk elvesztése miatt. Az angol kommentárok bőven foglalkoznak Tobruk elestének hatásával. A *Corriera della Sera* hangoztatja, hogy amíg Tobruk angol kézben állandó veszélyt jelentett Libiára, úgy most állandó veszélyt jelent Egyiptom számára.

Kajdy Lukács riportja:

Magyar katonák között — német hadikórházban

(Valahol Németországban, június hó.)
A naptár szerint már javában júniusban járunk, az idő azonban nem akar tudomást venni róla. Szapora cseppekben veri az eső a vonatablakot, a hideg északi szél súvítése a kerek zakatolását is túlharsozza. Idebenn is didergünk, mégis szinte rettegve várjuk azt a pillanatot, amikor ki kell szállnunk. Nem kellemes utazás az igaz, de szívesen vállaljuk. A szeretet víz bennünket, magyar sebesülteket megünnel látogatni.

Iskolából — kórház

Barátságos tiszta szoba fogad. A mosolygós arcú ápolónővér éppen friess virágot tesz az asztalra. Hamarosan megállapítjuk, hogy a szoba valamikor a tudomány csarnoka volt. A sarokban most is ott áll a feketetábla. Nem gondatlanul vagy feledékenységből maradt itt: tarka virágos koszorukban gyakorlatlan gyermekkezek girbe-görbe írása rajta. „Alle Kameraden herzlich willkommen!“ (Minden bajtársat szeretetünk fogad). Ezekkel a szavakkal adták át a kis nebulók apáik, testvéreik bajtársainak második otthonukat, annyi ártatlan örömgyorsan múló bánat és talán apró csinytevés színhelyét. A kedves ákombákomok alatt most már határozott, tárgyilagos felnőttirással a terem új lakóinak névsora. A sok Franz, Hans és Heinz között nyomban szemünkbe ötlük néhány jó magyar név is. Tehát helyben vagyunk. Nem is kell már kérdezősködnünk, a névsor alapján hamarosan ráakadunk magyar testvéreinkre.

Somogyi, soproni, lészántuli sebesültek a kórházban

A magyar szó egyszerre életet csal a sápadt magyar arcokba. Mintha kutya bajuk sem lenne, olyan katonás keménységgel válaszolnak bemutatkozásunkra Somogy, Sopron, Tiszántul, az ország minden vidéke képviselőihez jut. sőt pesti is akad közöttük. Természetesen hogy leginkább a pesti géppuskás őrzető viszi a szót. Mozdulni, azt nem tud a kötésekben, de ugyancsak jól kihasználja az alkalmat, hogy egyszer magyar látogatóra akad. Csupa öröm, vagy több büszkeség, igazi magyar büszkeség tölti el az embert, amikor hallgatja a derék fiú jóízű elbeszéléseit.

Messziről jött ember sokat mesél, — mondja a jó magyar közmondás, ők azonban ellen tudnak állni a csábításnak: a hárijánoskodásnak nyoma sincsen előadásukban. Talpraesetten, de keresettség nélkül mesélik el megsebesülésük körülményeit is.

Zokszót, panaszt még keresztérdésekkel sem lehet kicsikarni tőlük.

Ha egy-egy mégis csak háborzongató részletnél kitér belőlünk a csodálkozás vagy részvét hangja, még ők próbálnak megnyugtanni minket: „Semmi az egész, csak kötelességünket teljesítettük!“

Elégedettség honol a sebesültek között

Az ellátás, a bánásmód iránt érdeklődünk. Mindennel nagyon meg vannak elégedve. Gondosabb ápolásban nem is részesülhetnek. Elhiszük nekik, az éjjeliszekrényeken most is szép piros narancsok mosolyognak. Ilyesmi odahaza, a kis tisztántul tanyán sem terem a

fákon. Hát a német bajtársak? — teszük fel a kérdést. Mintha csak erre vártak volna, egyszerre mutatnak a legszélesebb ágyra. Egy hosszú szőke fiú fekszik benne. Nem ad magáról életjelt, de már az első pillanattól kezdve csillogó szemekkel figyel minket. „Ő a legjobb barátunk, Sepi! — adja meg a magyarázatot a ferencvárosi őrzető. Mindig együtt harcoltunk és a sebesülésben sem hagyott el minket. Megsebesülésünk óta már az ötödik kórházban vagyunk. de Sepi mindig csak velünk akar maradni. A világrt sem szakadna el tőlünk.“ — Tud valaki maguk közül németül? Hogyan értik meg egymást? — „Bizony együttvéve is alig tudunk hatvan szónál többet, már le is mondtunk az igyekezetről, hogy megtanuljunk németül. Sepl azonban lassankint törni kezd a magyar szót.“ — Igaz ez Sepl? fordulunk a német fiú felé. Sepl egy darabig töpreng, úgy látszik még sem haladt még nagyon előre a magyar tudományban, de aztán felderül az arca: „Éljen Magyarország!“, adja meg a minden kérdéshez egyformán illő választ.

„Legjobban szeretnénk már otthon lenni...“

A látogatási idő már régen elmúlt, illenék elindulni. Utoljára a fiúk kívánságai után érdeklődünk. „Mindennel meg vagyunk elégedve, de azért legjobban mégis csak szeretnénk már otthon lenni. Szeretnénk megint szántani, törni az ugart.“ — válaszol halkán a mo-

kány somogyi fiú és szomorú vágyakozással tekint ki az ablak előtt hajladozó fákra. Nincs kint szabadba csábító idő, de a többi is ugyanazzal az elfolyt sőhajrással követi pillantását, még a ferencvárosi őrzető is, pedig talán sohasem fogta még az éke szarvát.

Ennek az óhajnak sajnos nem tudunk eleget tenni, teljesíthetőbb kívánságot kérünk. „Magyar könyvet, magyar újságot szeretnénk“, kiált fel mind az öt egyszerre. Szerencsénk van, jóelőre felkészültünk már a kérdésre. Egy három magyar újságot osztunk ki közöttük, sőt ami tödd, igazi magyar cigarettánk is van számukra. Megigérjük, hogy továbbra is gondoskodni fogunk róluk, magyar betűben már nem fognak hiányt szenvedni, azután elbucszunk tőlük.

*

Hálás szemek kísérnek az ajtóig, aztán kilépünk a szitáló esőbe. Már könnyebb szívvel taposunk a sarat. A nyirkos párán át is látjuk, hogy a mezők frissen zöldelnek, a szeszélyesen bologató fák zsenge lombot hordanak. A természet, az élet viaskodik az idővel és az élet győzni fog. A mi magyar katonánk szenvedései is meghozzák gyümölcsüket. Az a haza, amelyért ilyen egészséges, józan gondolkodásu, megterhetetlen erejű somogyi, tiszántuli, csallóközi fiúk küzdenek, olyan magátólértendő, egyszerű, természetes kötelességteljesítéssel, minden viharon és szenvedésen keresztül is a szebb jövő felé halad.

Ülést tartott a népzeneészek munkaközponti szervezete

Nagyvárad. Saját tud. A Nemzeti Munkaközpontban tömörült Népzeneészek Szakosztálya az 1942 év, május hó 13-án megalakult vezetősége folyó hó 25-én vezetőségi ülést tartott, amelyen Szabó János építőmunkás országgyűlési képviselő, mint a helyi szervezet elnöke is részt vett. Hamza János szakosztály elnök beszámolt a szervezési munkálatok eredményéről, amit az elnökség a legnagyobb megelégedéssel vett tudomásul.

A vezetőség egyöntetű határozattal kimondta, hogy rövidesen a Nemzeti Munkaközpont Szabadidő Szervezete által rendezendő előadáson egy száztagu magyar népenész együttes vesz részt és bemutatja Nagyvárad magyar közönségének zenei készségét. Továbbá kimondta a vezetőség, hogy a hangverseneyen a nagyvárad magyar népenészek gyermekei mint fiatal zenészek egész 18 éves korig szintén be fogják mutatni művészetüket Nagyvárad magyar közönségének.

Szabó János elnök meleg szavakkal vette tudomásul a népenészek határozatát és ígéretet tett arra, hogy minden tekintetben támogatni fogja a népzene fejlődését, mert az elnyomatás uralma alatt a magyar népenészek sokat szenvedtek.

Elhatározták továbbá azt, hogy hetekint háromszor a Nemzeti Munka-

központban a legújabb magyar- és táncszámokat tanulják, illetve a mai kornak megfelelő felfrissítést viszik keresztül. Az elnökség a népenészek vezetőségének részére egy külön helyiséget bocsátott rendelkezésére.

Kimondta továbbá a vezetőség, hogy minden egyes népenészt fel szólít arra, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a szakosztály tagjai sorába való felvételre és a hangverseny előkészítésének munkájára.

Végül Szabó János, mint a helyi szervezet elnöke, Isten áldását kérte a népenészek szakosztályának eredményes munkájára. — Hangoztatta, hogy a fegyelem és magyar testvéri szeretet jelszavával haladjon ez a szakcsoport tovább a kitűzött cél érdekében.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

Nullás lisztet és rizst adnak a 12. számú lisztjegyre

Nagyvárad thj. város polgármestere 4964—1942. száma alatt hirdetményt adott ki: Értésitem a város közönségét, hogy folyó 24-től 30-ig 12-es számú lisztjegyre a kereskedők 20 deka nulláslisztet és 10 deka rizset kötelesek kiszolgáltatni. Egyesek kérelmére — amennyiben a kereskedő megfelelő mennyiségű száraztésztával rendelkezik, liszt és rizs helyett 40 deka száraztésztát köteles kiszolgáltatni.

Egyben értesitem az érdekelt kiskereskedőket, hogy az esetleg hiányzó rizsmennyiségüket Bányai Elekné és Ertsey Zsigmond rizskereskedőknél beszerezhetik.

Nagyvárad, 1942. június hó 23-án

Dr. Soós s. k.
polgármester.

Június 30-án kezdődik a kenyérpótjegyek becserélése

Nagyvárad thj. város polgármestere 4982—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatala felhívja az érdekelteket, hogy az 1942. július 1-ével érvénybe lépő testi munkás és nehéz testi munkások részére rendszeresített kenyér pótjegyek becserélése Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatalában június hó 30-án veszi kezdetét, midőn jelentkezhetnek munkáspótjegyeik becserélése végett az összes iparvállalatok, melyek pótjegyeiket munkás névjegyekkel kapcsolatban nyújtják be becserélés végett Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatalába.

Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatala felhívja a hegyközségi körzethez tartozó jegyigénylőket, kik élelmezési jegyeiket 1942. június 20—24-e között a Ritoók Zsigmond-utcai állami elemi iskolánál levő jegykiosztó helyen nem vették át, hogy folyó hó 25-én és 26-án annál is inkább jelentkezzenek élelmezési jegyeik átvételére végett, mert az elmaradtak jegyeiket csak július 5. és 10-e között vehetik át Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatalában.

Dr. SOÓS s. k.
polgármester.

Felhívás a pékekhez és a kenyérárusokhoz

Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatala 4.943—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Figyelmeztetem a pékiparosokat, valamint a kenyér- és lisztárusitai jogosultsággal bíró kereskedőket, hogy a beváltott kenyér, illetve lisztjegyeket legkésőbb a jegyen feltüntetett esedékességi napot követő hét végéig a Közélelmezési Hivatalba be kell szolgáltatni.

Az ezen határidő után bemutatott jegyeket a Közélelmezési Hivatal nem fogadja el elszámolásra.

Nagyvárad, 1942. június 23.

Dr. SOÓS s. k.
polgármester.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZABADSÁG-UTCA 12. SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
fél évre 15, egy hónapra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

KALLAI MIKLÓS MINISZTERELNÖKÖT ÜDVÖZÖLTE A MILANÓI INTITUTO DI ALTA CULTURA. (Milano.) (MTI.) A Milanói Intituto di Alta Cultura vezetője üdvözölő táviratot intézett Kállay miniszterelnök-höz. Kállay Miklós meleghangú táviratban mondott köszönetet.

KIHALLGATÁSON FOGADTA A PÁPA A SPANYOL KÜLÜGYMINISZTERT. Vatikánvárosból jelentik: (MTI) A pápa kedden megánkhallgatáson fogadta Serrano Suner spanyol külügyminisztert.

Dr. JOHANN BÉLA TITKOS TANÁCSOS. A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Johann Béla államtitkárnak a titkostonácsi méltóságot adományozta. ((MTI.))

Ujabb halálos ítéleteket hozott a prágai és brünni rögtönítélő bíróság. (Prága.) (MTI.) A prágai és brünni rögtönítélő bíróság az utóbbi napon 73 személyt ítélte halálra.

Serrano Suner kihallgatáson jelent meg Mussolininél. Rómából jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a Duce Ciano gróf jelenlétében fogadta a spanyol külügyminisztert és több mint egyórás szívélyes megbeszélést folytatott vele.

MADRAS TARTOMÁNYBAN ÉHINSÉG VAN. (Bankok.) A delhi rádió jelenti, hogy Madras tartomány egyes községeiben éhinség van.

A keresztény nagy és kis textil kereskedők szakosztálya folyó hó 25-én (csütörtök) este fél 8 órakor a Baross Szövetség helyiségében (Rákóczi-utca 12. III. em.) ülést tart, amelyre a szakosztály tagjai ezuton meghívattak. Baross Szövetség.

VIGYAZNI KELL AZ ARATÁS IDEJÉRE ÉS A CSEPLÉS MEGKEZDÉSÉRE. A földművelésügyi kormányzat felhívja minden gazda figyelmét az aratás idejének szakszerű korai megállapítására és a cseplés megkezdésére. (MTI.)

Robbanás a párizsi városházán. Párizsból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Vasárnap reggel robbanás történt a városházán, a prefektus lakosztályában. A lakosztályban számottevő kár keletkezett.

MAGYARORSZÁGRÓL KÖZÖLT CIKKET EGY NAGY SPANYOL FOLYÓIRAT. A Bud. Ért. jelenti: Az „El Mondo” című tekintélyes spanyol folyóirat hosszú cikkben ismerteti Kállay Miklós miniszterelnöknek és külügyminiszternek pályafutását. Nagyvonásokban ismerteti a magyar történelmet. Különös részletességgel taglalja a trianoni ezerzáródtól a mai napig terjedő időszakot. Mint a magyar nemzet-sajátosságát említi meg az alkotmányához való ragaszkodást.

HATÁROZOTTAN CÁFOLJA A VATIKÁN STALIN KÖZELEDÉSI KISÉRLETEIT. (Róma.) Vatikán részről ismét határozottan cáfolják azt a híresztelést, amely szerint Stalin üzenetet intézett volna Vatikánhoz és az üzenetben a vallással szemben türelmesnek mutatkozott volna és megállapította volna, hogy a jelenlegi háború nem a bolsevizmus elterjesztése érdekében folyik. Mint Vatikán részről közlik, Vatikán soha sem kapott semmilyen közleményt Stalintól. (MTI.)

Pécsett nem kap élelmiszerjegyet a parlagon hagyott terület tulajdonosa. Pécsről jelentik: (MTI) A polgármester rendeletére megvonják az élelmiszerjegyeket a parlagon hagyott területek tulajdonosaitól.

VÖRÖSKERESZTES ZÁRÓVIZSGA SZALKSZENTMÁRTONBAN. Szalkszentmártonból jelentik (MTI.): A pest-megyei Szalkszentmárton községben kedden délután tartotta záróvizsgáját a Vöröskeresztes ápolónői tanfolyam, amelyen 51 nő vett részt. A záróvizsgán megjelent a kormányzóhelyettes is bárány Apor Gizella főnöknő kíséretében.

Vasárnap lesz a városi zeneiskola évszázados hangversenye. Nagyvárad thj. város városi zeneiskolája a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város zeneiskolája első nyilvános évszázados növendékhangversenyét június hó 28-án délelőtt fél 12 órakor tartja a Tisza Kálmán-terti Szilágyi Erzsébet református leánygimnáziumban. Belépődíj nincs. Minden érdeklődőt szívesen lát az igazgatóság. Beírások az új tanévre június hó 30-án, július hó 1-én, 2-án és 3-án, mindenkor délelőtt 11-2 és délután 5-7 óra között, a zeneiskola Szaniszló-utca 18. sz. alatti iradójában. (Telefon: 11-92. szám. Nagyvárad, 1942. június hó 23-án. Dr. Soós István sk., polgármester.

MEGHALT OLÁH GÁBOR IRÓ. (Debrecen.) (MTI.) Oláh Gábor író a Petőfi-társaság és más irodalmi társaságok tagja 61 éves korában meghalt.

Szöveget vert a falba s arra felakasztotta magát egy biharpüspöki gazda. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelben jelentették a nagyváradi ügyészségnek, hogy a közeli Biharpüspökiben Osváth János 83 éves gazdálkodó öngyilkosságot követett el és meghalt. Lakásának falába kampószerűen vert és arra hurokot akasztva felakasztotta magát. Mire rátaláltak már nem lehetett segíteni az életunt. Tettének oka ismeretlen. Minthogy bűntény nem látezik fennforogni az ügyészség a temetési engedélyt már ki is adta.

Önként jelentkezett a rendőrségen a férjgyilkos asszony. Szegedről jelentik: (MTI) A Szeged melletti Sándorfalván Gere Sándor napszámot felesége és Szily Pál agyonverték. Az áldozat holttestén 47 sérülést állapítottak meg. A gyilkos asszony évek óta különböző tanult férjétől, aki azzal fenyegette, hogy Szily Pállal együtt megöli. Az asszony a gyilkosság elkövetése után, önként jelentkezett a rendőrségen. — Mindkettőjüket letartóztatták.

Korona Filmszínházban
J U A R E Z Miksa mexikói császár tragédiája
Bette Davis, Brian Aherne és Paul Muni.

Modern festett **B U T O R** olcsón kapható **Mezeinél**
Szabadság-utca 12. Hálóok, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

Választ a pénzügyminiszter a felhatalmazási javaslat vitájának felszólalásaira

Budapestről jelentik: A képviselőház befejezte a felhatalmazási javaslat vitáját. A felszólalásokra Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter válaszolt.

Hangoztatta, hogy mindenki elismerje, hogy a felhatalmazás szükséges, legfeljebb az ellenzéki politikusok nem szavazták meg. Annak a ténynek, hogy nem szavazták meg, különböző indokai vannak. Egyik szerint a kormány nem élt úgy a felhatalmazással, ahogy élnie kellett volna. A másik szerint összeszűkülött a 42-es bizottság működése. Ezt kerekben megcáfolja, mert a miniszterek a bizottságban mindig őszintén és nyíltan felelesek az őszintén és nyíltan felelnek a feltehető kérdésekre. Vannak olyan kérdések előtt tárgyalni, mert azzal az or-

szág érdekét veszélyeztetnék. Ha nem nyilatkozik valamely miniszter, akkor a támadást is készségesen utíri. A most felmerült kérdés is olyan, hogy a 42-es bizottságban fog rá részletesen válaszolni.

Cselényi Pál azt hangoztatta, hogy nemzeti összefogásra van szükség. A nemzeti összefogás természetesen nem azt jelenti, hogy a kormány nélkülözni óhajtja a megfelelő helyen és időben előadott tárgyilagos bírálatot. A miniszterelnök is ilyen építő bírálatokról beszélt bemutatkozásakor. A 42-es bizottságban tehát elvárja a kormánytól a megfelelő bírálatokat. Kérte a törvényjavaslat egyhangú elfogadását. Beszédét a Ház zajos tetszéssel fogadta. Ezután folytatták a vitát.

Ülést tartott az Iparostanonciskola felügyelő bizottsága

(Nagyvárad.) Az Iparostanonciskola felügyelő bizottsága kedden este 6 órakor a városházán dr. Soós István polgármester elnöklésével ülést tartott. A februári ülés jegyzőkönyvének ismertetése után az iskola igazgatója számolt be a vezetése alatt álló Iparostanonciskola egész esztendei munkájáról s annak eredményéről. Az 1941-42. tanévben 1078 tanulója volt a szakiskolának s 77 iparágban foly a kiképzés. A tanulmányi eredményektől csak az ifjúság magaviselelete, valláserkölési és nemzethűségi magatartása figyelemreméltóbb. A különben is edzett iparosifjúság egészségi állapota öröndetes. A felkészült tantestület elismeréseméltó munkát végzett. Megemlékezett az igazgató beszámolója az iskola támogatóinak hathatós segítségéről, akik készséggel siettek a jövő munkásainak segítségére. Szabó János országgyűlési képviselő kérdésére, hogy milyen százalékban vannak képviselve a zsidók a tanulóifjúság körében, meglepő választ kapott a felügyelő bizottság. Míg a felszabaduláskor a fiúk közül csak 15 százalék volt az arányszám, addig az elmúlt tanév 26 százalékot, a most befejezett tanév pedig 30 százalékra való emelkedést hozott. A lányoknál is százalékemelkedés tapasztalható, amennyiben 36-ról 41 százalékra emelkedett a zsidó lányok létszáma.

Rövid vita tárgyát képezte az egyes ipari ágak elnéptelenedésének kérdése is, majd áttért a bizottság az egyes részletkérdésekre és a jövő évi költségvetés tárgyalására. Dr. Soós István polgármester a város, Szabó

János pedig a munkásság nevében mondott köszönetet az igazgatónak és tanári karának lelkes munkájáért, melyet a magyar munkásság érdekében példaadóan kifejtett. Szóba került még a tanonciskola építkezésének kérdése is, majd nyolc óra előtt néhány perccel végetért a nagyfontosságú ülés.

Moravec cseh miniszter Benes és a zsidók aknamunkájáról beszélt egy népgyűlésen

(Prága.) (NTI jelenti.) Moravec népfelvilágításügyi miniszter beszédet mondott Königsgrätzben a nagyszabású népgyűlésen, amelyen nagyszámban vettek részt az iparosok, munkások, földművesek és tisztviselők. A miniszter ezuttal megvetéssel szólt a Heydrich elleni merényletről, majd emlekezett a hallgatóságot arra, hogy Franciaország, Anglia és a Szovjetunió elárulták a cseh népet. Erélyes szavakkal leszámolt az ellenség agitációjával. Meggyőződésem, — mondotta a miniszter, — hogy a cseh nép a nagy német birodalom keretében munkájuk révén olyan helyzetet biztosíthatnak maguknak, aminőről soha nem álmodtak. Nagy derűtlenség fogadta a miniszter szavait, amikor szóváltotta Benesnek azt a jóslását, hogy rövidesen visszatér minden zsidóval együtt Prágába. A miniszter hangoztatta, hogy ez volt az utolsó alkalom, hogy foglalkozunk és szólnunk erről a szánalmas alakról!

Csütörtökön osztják ki a kölesvetőmagot

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 27.240—1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Értesitem mindazokat, akik kölesvetőmagot igényeltek, hogy a kölesvetőmag megérkezett és annak kiosztása június 25-én reggel 8 órakor fog megtörténni a Tüzoltó-laktanyában lévő Városmajorban.

A leigényelt mennyiség átvétele kötelező, az átvételkor az igényelt mennyiség ára mázsánként 45 pengő, plussz a szállítási és egyéb mellékköltségek az átvétel alkalmával készpénzben fizetendő.

Nagyvárad, 1942. június 23.

Dr. Imrik László s. k.
gazdasági tanácsnok h.

Uj átszámítási kulcs a nemzetközi postaforgalomban

A Hivatalos Lap legutóbbi számában rendelt jelent meg, amely 1942 évi július 1-től a külföldre szóló postacsomagok, valamint táviratok és távbeszélgetések aranyfrankban megállapított díjainak pengőre való átszámítási kulcsát 1 aranyfrank = 1.42 pengőben állapította meg.

RÁDIÓ

SZOMBAT, JUNIUS 27
Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna, Hírek, Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
- 11.20 Kettősök Verdi operáiból.
- 11.40 Vályi-Nagy Géza előadása.
- 12.10 Honvéd Gépkocsiszár zenekara
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.20 Sthymmel Miklós szalonegyüttese
- 16.10 Ifjúsági rádió.
- 17.15 Sárközy Gyula cigányzenekara.
- 17.50 Németh Ferenc katonai előadása
- 18.15 Horváth Jenő jazz-együttese.
- 18.35 Hangképek innen-onnan.
- 19.20 Keresztény Mária énekel.
- 19.40 Kies Manyi csevegése.
- 19.50 Kertész Róbert előadása a modern gyorenaszadokról.
- 20.10 Klasszikus operétrészetek.
- 22.10 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Muzikáló Margitsziget.
Budapest I.
- 18.35 Mezőgazdasági félóra.
- 19.00 A Kassai rádió műsorából.
- 20.35 Nagy Adorján verseket mond az állatokról.
- 21.00 Részletek Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok c. operájából.
- 21.50 Muzsikáló Margitsziget.
- 23.00 Hírek.

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és Ele

erdélyi katolikus évkönyv

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

Férfirohákát használták,
egjobb áron vehet, eladhat

MOLNAR

hasznátruha üzletében.
Bemér-tér 1. (udvarban).
Hívásra házhoz jövök.

SPORT

Megválasztotta új tisztikarát a Nagyvárad Sport Egyesület

A NSE vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését. A megválasztott tisztikar:

Diszelnökök: dr Cziffra Kálmán, dr v. Nadányi János, dr Szeghalmi Sándor. Védnökök: Ajtay G. Gyula. Árvay Árpád, v. Báthory Szücs Sándor, br. Gerliczy István. dr Hlatky Endre, Hegedüs Imre, dr v. Moldoványi István, dr Némethy Gyula, dr Roskopf Béla, dr Soós István, dr Thury Kálmán, dr Thury László. — Elnök: dr v. Keszthelyi Zoltán. Al-elnökök: dr Borbély Lajos, dr Dalló Gyula, Devich Miklós, Keleti Károly, Szántay János. Főtákos: dr Bordás Lajos. Titkárok: Magyar Zoltán, Nemes István. Főjegyző: Dvorsák Lajos. Jegyzők: ifj. v. Péchy József. Szolga Sándor. Pénztárosok: Kasza Árpád, Patrubby Miklós. Ellenőr: Fülöp László. Háznagy: Szakáts Ferenc.

Ügyészek: dr Baranyai Ödön, dr Mucsy Imre, dr Lintner Béla. Orvosok: dr Albu Béla, dr Knézy Jenő. Mérnökök: Bakó István, Palesik Sándor, Pintér István. Számvizsgáló bizottság: elnök: Lázár Tibor, tagok: Gyalay György, Nyárády Bruszt István. Gazdasági bizottság: elnök: Altóder Endre, tagok: Beznák Béla, ifj. Horthy Dezső. Fegyelmi bizottság: elnök: dr Erdélyi Géza, tagok: dr Baresy Károly, dr Oszwald János. Választmányi tagok: dr Andriška József, Barabás Ferenc, Balló Albert, Bauer Győző, Bodó Albert, Csanda Endre, dr Dravetzky István, Egely Alajos, dr Fráter Pál, dr Gyapay László, dr Kallas László, Krupka Károly, dr K. Nagy Zoltán, Koppány Rezső, dr Orbán Dénes, dr Pató Sándor, dr Perczel Gyula, dr Szirmay Kálmán, dr Verzár István, Paál A. István.

Uj kerékpárok részletre is. Javítások olcsón **JAKAB** műszerésznél Kossuth-u 5. Tel. 23-30.

Harmincöt vezérosztályos porfelhőlovag áll rajthoz a szombaton kezdődő háromnapos Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár—Budapest távversenyen

(Nagyvárad.) A Magyar Kerékpáros Szövetség lezárta az idei, június 27—29 között dülőre jutó háromnapos Magyar Körverseny nevezését. A zárlat kitünő eredménnyel végződött: 35 vezérosztályos porfelhőlovag jelentette be indulását erre a Budapest, Nagyvárad, Kolozsvár, Budapest 550 kilométeres tornára, mely az utóbbi idők leghosszabb országúti versenyé lesz. A mezőny két erőssége, Nótás és Karaki, néhány társától kísérve e héten terepszemlét tart s a szövetség elkészítette a viadali útvonalának szintemelkedés- és súlyedrajzát. Az MKSz egyébként úgy döntött, hogy e verseny tartama alatt nem bonyolít le a fővárosban sem országúti, sem pályaversenyt.

A háromnapos mezőny nem állit rajthoz — mint azt eredetileg terve-

vették — külföldi porfelhőlovagokat. Két kísérő gépkocsi halad majd a mezőny mögött, az egyik a versenyzők polgári ruháját és az élelmet szállítja, ebben kapnak helyet a mentőszolgálat tagjai is, valamint a műhely. A mácsik gépben az MKSz elnöksége és a sportsajtó munkatársai utaznak. Szeder János, az MKSz elnöke Szittya Rezső főtákos kíséretében nem követi a mezőnyt, hanem vonattal mindenüvé előre utazik és ott előkészíti az ünnepélyes fogadtatás mellé a sportbéli előfeltételeket.

Kolozsvárt és Nagyváradon a helyi egyesületek a Magyar Körverseny mezőnyének átvonulása kapcsán helyi országúti tornákat bonyolítanak le és utána diszülésre hívják a verseny résztvevőit és a vezetőséget.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor**, Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Ma kezdődött Kolozsvárott az országos vidéki teniszbajnokság

(Kolozsvár.) Kolozsvárott ma kezdődtek meg az országos vidéki teniszbajnokságok küzdelmei. Férficsapatát nevezte: Nyugat, Székelyföld, Felvidék, Középmagyarország, Alföld, Tiszántul, Dél és Erdély, az utóbbi öt női-csapat is jelentkezett.

A versenyzők az ország minden részéből megérkeztek Kolozsvárra s kedden este a csapatkapitányok ünnepélyes keretek között megejtették

a sorsolást. A versenyek ma reggel ennek nyomán már meg is kezdődtek a teniszklub sétatéri pályáján.

A csapatversenyek befejezése után szombaton kezdődnek meg az egyéni bajnokság küzdelmei. A férfibajnokságra többek közt Kertész, Bartos, Markovics, Bujtor, Orosz, Váradi-Brenner nevezett, a nőire Sey Magda, Darkó Irén, Csapó Mária, Pongor Kató.

Nemzetközi evezősverseny Budapest

A Magyar Evezős Szövetség keddi esti tanácsülésén foglalkozott a június 28-án és 29-én eldöntésre kerülő budapesti nemzetközi evezős versenyen. A tanácsülésen örömmel állapították meg, hogy a szövetség ötven éves fenállásához méltóan nagy számu külföldi versenyző vesz részt. Németország, Olaszország, Horvátország mintegy 80 versenyzővel képviselteti magát. Az olaszok szerdán érkeznek Budapestre, míg a németek péntekre jelezték érkezésüket.

APRÓHIRDETESEK

Lakás

Keresek kétszobás, esetleg nagyobb előszobával egyszobás és mellékhelyiségekből álló lakást. Cím a kiadóba kérem

Három szobás komfortos lakásomat elcserelném 2 szoba komfortos lakással. Cím a kiadóba. 624

Hűtőgépek

Kölcson kapható házijavítás, mezőgazdasági, ipari beruházásokra. Hűtőszövetkezetnél, Bethlen István-u 6. 629

Csepélőszekrényt keresek prima hajtórúhoz, feles cséplésre. Szabó Dénes, Gróf Andrássy-ut 31. 628

Adás-vétel

Eladó Árpád vezér uton 600 m²-es ház hely. Több magánházak, bérházak. Popovics ingatlanközvetítő Iroda, Szent János-utca 6. 623

Eladó egylovas tábláskocsi. Árpád vezér-ut 132. 627

Éjjeliszekrényt rézzel, vagy tiszta réz, megvételre keresek Cím a kiadóba kérek. 600

Jókarban levő kombinált szoba butort megvételre keresek. Cím a kiadóba kérek. 601

Rekemiét, kétszemélyest megvételre keresek Cím a kiadóba kérek 602

Előzetes keres

Öskeresztény felsőkereskedelmi érettségét végzett, több évi irodalmi gyakorlatl rendelkező tisztviselő azonnali elhelyezkedést keres. Cím „J5 munkakerő” jellegre a kiadóba. 625

Menekült keresztény leány kiszolgálónak ajánlkozik, rövidúru szakmában gyakorlattal. Balogh Emma, Lázár Vilmos-u 10. 603

Előzetes keres

Perfekti gyors- és gépirót, öskeresztényt azonnal felveszünk. Cím a kiadóba. 628

Elsősosztályú bélésvágók felvételnek azonnal a We-Ego cipőgyárban, Báthory-utca 12. 629

KIADÓIULAJDONOS:

SENET LASZLÓ-NYOMDA R. T.

Pa- és felelősszerkesztő: Cím a kiadó. Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc, Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.